

SUNUŞ

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks, sosyal bilimlerin farklı alanlarına ait 23 özgün makale ile 12 cildin 1 sayısını (Yıl 12, Cilt:1, 2020) siz değerli okurları ve bilim dünyası ile paylaşmaktadır. Sosyal bilimlerin Türk dili, edebiyat, eğitim, tarih, coğrafya, din, sosyoloji, iletişim, müzik, güzel sanatlar alanlarına önemli katkılar sağlayacağına inandığımız *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*'ün bu sayısında yer alan çalışmaların içerikleri şöyledir:

SARICA'nın hazırladığı makalede Türkçede dişi at (kısarak) için kullanılan sözcükler incelenmiştir. At, Türk yaşam tarzının önemli bir ögesi olmuştur. Afanesyev kültüründen çıkan buluntular bölgede yaşayan Türklerin at ve deveyi evcilleştirdiğini göstermektedir. MÖ 2700-1700 yılları arasında etkisi görülen kültür alanından at gemleri bulunmuştur. Avrasya'nın çeşitli yerlerinde yapılan arkeolojik kazılarda at ile gömülen savaşçı mezarlarına rastlanmaktadır. Eski Türk kültüründe at etrafında çok sayıda sözcük kullanılmıştır. Atın rengi, cinsi, giysisi, at ile kullanılan araç ve gereçler ayrı ayrı sözcüklerle karşılıklarını bulmuştur. Bu yazıda Türkiye Türkçesinde kısarak diye adlandırdığımız atın dişisi için kullanılan sözcüklerin Türk lehçe, şive ağzlarındaki görünümleri üzerinde durulacaktır.

Hülya SKUKA ve Taner GÜÇLÜTÜRK'ün hazırladığı "Makedonya Türklerinin Yazı Dilinde Sözcük Düzeyinde Yapılan Dil Yanlıları" başlıklı makalede Makedonya Türklerinin yazı dilinde sözcük düzeyinde yapılan dil yanlıları incelenmiştir. Üç bölümden oluşan bu çalışmada, Makedonya Türklerinin yazı dilinde yanlı anlamlandırılan, yanlı yazılan ve gereksiz yere kullanılan sözcüklerin bulunduğu cümle örneklerine ve bunların düzeltilmiş şekillerine yer verilmiştir.

"Günümüzde Moğol – Tunguz Ortakyaşarlığı" adlı çalışma Gökçe Yükselen PELER tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada Moğol ve Tunguz halkları arasında var olan ortakyaşarlık ilişkilerinin sınırları, yoğunluğu ve derinliğinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

"Türkiye Türkçesinin Karaçay-Malkar Türkçesi Üzerindeki Etkileri" isimli çalışma Adilhan ADİLOĞLU tarafından hazırlanmıştır. Karaçay-Malkar Türkçesi günümüzde yoğun olarak Rusya Federasyonu içerisinde Karaçay-Çerkes Özerk Cumhuriyeti ile Kabardey-Balkar Cumhuriyetinde yaşayan yaklaşık 350 bin kişi tarafından konuşulmakta ve aynı zamanda resmî

yazışma ve edebiyat dili olarak kullanılmaktadır. Yazar çalışmasında Türkiye Türkçesinin etkisini incelemiştir.

Levent DOĞAN ve Ceyda ERDİN tarafından hazırlanan “Saltıkname ve Saltık Gazi Bağlamında Babaeski” başlıklı makalede Saltıkname ve Saltık Gazi bağlamında Babaeski, incelenmiştir. Bu makalenin amacı Saltıkname’den hareketle Sarı Saltık ve Babaeski ilişkisini ortaya koymaktır. Bunların yanı sıra Babaeski adının nereden geldiği, Umur Gazi ve Otman Baba’nın Babaeski Sarı Saltık türbesini ziyaretleri sırasında yaşanan olaylar üzerinde durulacaktır.

“Türkçe Öğretiminde Teknolojik Materyal Kullanımı” isimli çalışma Sevilay YILDIZ tarafından hazırlanmıştır. Türkçe öğretmenleri öğrenme öğretme süreçlerinde etkili öğretim yapabilmeleri ve öğrenmenin verimliliğini artırabilmeleri için öğrencileri derste aktif hale getirmelidirler. Bu çalışmada Türkçe öğretiminde kullanılacak öğretim materyallerine yönelik bir bilgilendirme ve farkındalık oluşturma amacı güdülmüştür.

“Destandan Türküye Dönüşen Bir Metnin Düşündürdükleri: “Karadağ’da Düşman Topu Patlıyor” çalışma Süleyman FİDAN tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada eserin tespit edilen varyantları karşılaştırılacak, değişme ve değiştirilme sebepleri tartışılacak, sözlü tarih merkezli bağlamsal yorumlamalar yapılacaktır. Bunun yanında Kars ve buraya bağlı mevkiiler, Âşık Nihanî, Deli Halit Paşa, düşman çeteciler/komutanlar gibi yer ve şahısların sözel belleğe kaydedilmesi ve türkü yoluyla bellek aktarımın sağlanması ele alınarak metne müdahalelerin aktarıma etkisi değerlendirilecektir.

“Azərbaycan və İngilis Uşaq Folklorunda Sanama, Acıtma və Oyun Nəğmələri” isimli çalışma Nigar Fikrat AGHAYEVA tarafından kaleme alınmıştır. Araştırma Azerbaycan ve İngiliz çocuk folklorunun lirik türlerinin-sayışma, acıtma, çocuk türkülerinin özelliklerini karşılaştırmalı olarak incelemeye almıştır.

Gökşen ERDOĞAN ve İsmet DOĞAN tarafından kaleme alınan makalede Çukurova Halk Hikâyeciliği incelenmiştir. Orta Asya’dan beri şiirin, koşuk ve sagunun kopuz eşliğinde söylenmesi ayrıca dikkat çekicidir. Halk ozanı Dedem Korkut’un hikâyelerini bu saz eşliğinde anlatması, öykünün sonunda sazıyla dua etmesi müzik ve edebiyatın ne kadar iç içe olduğunu gösterirken, bu iki nadide sanatın milli tarihimiz içinde eski bir geçmişi olduğuna da işaret etmektedir. Orta Asya’dan göç eden atalarımız halk hikâyeciliğini de beraberinde getirmişlerdir. Çukurova halk hikâyeciliği

günümüze kadar etkinliğini sürdüren ve geleneksel anlamda toplumsal etkisini ve önemini hala koruyan, bu bağlamda bünyesinde önemli âşık ve hikâye anlatıcıları yetiştirmesi açısından Türk kültürüne önemli katkıları olan bir kültür devamlılığı olması yönünden önem arz etmektedir.

“Sinema Dili ve Sözlü Edebi Dil” isimli çalışma Fizuli MUSTAFAYEV tarafından kaleme alınmıştır. Makalede, sinema dili ile sözlü edebi dilin yanı sıra sinema oyuncularının diline yansması ve onların edebi dil bilgisindeki kullanım profesyonelliği düzeyi hakkında konuşulmaktadır.

Berem Beraat AYTAÇ tarafından kaleme makalede, Farklı Öğretim Kademelerinde Görev Yapan Eğitimcilerin Öğrenci Yaratıcılığı Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri incelenmiştir. Bu çalışma, farklı öğretim kademesinde görev yapan eğitimcilerin öğrenci yaratıcılığını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır

MARDANOVA tarafından ele alınan makalede Mirza Fetali Ahundzade'nin Dramaturji Dilinde Aile Meişet Konuşma Üslubu Standartları incelenmiştir. Mirza Fetali Ahundzade'nin dramaturji yaratıcılığı yeni Azerbaycan edebi dilinin oluşmasında aile-günlük (aile-meişet) konuşma tarzı tekniklerinin muhim mevki sergilediğini yansıtan en zengin kaynaktır.

“Nizami Hamse'sinde Azerbaycan-Türk Milli Mutfağı ve Sofra Kültürünün Sanatsal Yankısı” başlıklı makale Azizaga NACAFOV tarafından kaleme almıştır. Yazar bu makalede yemek türlerinden bahsetmişken Nizami'nin Azerbaycan mutfağına vâkıf olduğunu belirtmeye çalışılmış, bu yemek türlerinin tarihine, Azerbaycan-Türk yazılı edebiyatı örneklerinde kullanıma şekillerine ilişkin görüş belirtilmiştir.

“Makamsal Analizde Bilgisayar Destekli Model” isimli makale Barış KARAELEMA tarafından kaleme alınmıştır. Bu araştırmada yedi farklı makamı oluşturan perdelerin kullanım sıklıkları titiz bir şekilde hesaplanmıştır. Bazı makamlar özelinde teori ile pratiğin uyumsuzluğu görülmüştür.

Rahman ÇAKIR tarafından kaleme alınan makalede Ebeveynlerin Harçlık Yönetimindeki Tutumlarının İncelenmesi konusunda çalışılmıştır. Bu araştırma, ebeveynlerin harçlık yönetimindeki tutumlarının, çocukların psikososyal gelişimlerine etkisinin tasarruf bilinci ve para yönetimi değişkenleri açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Erkan PERŞEMBE ve Senem GÜRKAN tarafından kaleme alınan makalede İslam Kadın (ve Aile) İlmihallerinde Evlilik ve Aile Hayatında Kadın konusu incelenmiştir. Bu nitel çalışmada, Kadın (ve Aile)

ilmihallerinde, kadının evlilik ve aile hayatındaki durumunu incelemek amaçlanmıştır.

“Somut Olmayan Kültürel Miraslarımızdan Biri Olan Kaya Halılarının Motif ve Kompozisyon Özellikleri” adlı çalışma Hatice Feriha AKPINARLI ve Pınar ARSLAN tarafından kaleme alınmıştır. Fethiye ilçesinin tarihi, kültürel ve doğal zenginliklerinden kaynaklanan unsurlar halılardaki motif ve renklere yansımıştır. Kültürel birikimin geleceğe aktarılması, geleneksel sanatların yaşatılması, tanıtılması amacıyla Fethiye ilçesinde Kaya halılarının renk, desen ve motif özellikleri incelenmiştir.

Cevdet AVCI tarafından kaleme alınan makalede Medyada Kültürel Mekân Tasarımı, Üç Örnek: “Kurtlar Vadisi”, “Süper Baba”, “Ekmek Teknesi” dizileri incelenmiştir. Bu çalışmada televizyon dizilerinde mekân tasarımı, Süper Baba, Ekmek Teknesi ve Kurtlar Vadisi dizilerindeki göstergeler üzerinden incelenerek yorumlanmıştır.

PAKTAŞ tarafından kaleme alınan makalede Göçebe Kültürünün Türk Evi’nde İç Mekân Biçimlenişine Etkisi incelenmiştir. Çalışma Türk kültür tarihi açısından oldukça önemlidir.

“Geleneksel Keçecilikten Sanatsal Bakışlar” adlı çalışma Nazan KELEBEK tarafından kaleme alınmıştır. Bu çalışma ile unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarından olan keçe yapımı genç kitlelere tanıtılarak kültürün aktarımı gerçekleştirilmiştir.

“T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması” isimli makale Sezgin ELBAY ve Erdoğan KAYA tarafından kaleme alınmıştır. Araştırmanın amacı; 8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik tutumlarını saptamak için, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve buna yönelik yorumlama rehberi oluşturmaktır.

“Necip Asım Yazıksız’ın Dileğininin Gök Sancak Romanındaki İzleri” isimli çalışma Mevlüt Gülmez ve Hidayet Duyar tarafından hazırlanmıştır. Çalışmada Necip Asım’ın dil ve tarih ile ilgili eserleri, Türkçülük fikir hareketi içindeki yeri ve Türkçeciliği ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Necip Asım’ın fikir dünyasının şekillenmesinde önemli bir yeri olan Fransız yazar David Léon Cahun La Bannière Bleue adlı eserinin Türkçe neşirleri üzerinde durulmuştur. Gök Sancak romanının Millî edebiyat içindeki yeri ve romandaki eskicil (arkaik) kelimeler, sadeleşme dönemi ekisiyle kullanılan yeni kelimeler ve romandaki etimolojik denemeler çalışmanın esas noktasını oluşturmuştur.

Necati DEMİR - Sunuş

“Ders kitabı değerlendirme yaklaşımları” adlı çalışmada CANER ve KURT, ders kitabı inceleme ve değerlendirmede yaygın olarak kullanılan kuramsal yaklaşımları derleyerek okuyuculara sunmuşlardır. Bu çalışmada ders kitabı değerlendirme yaklaşımları ayrıntılı bir şekilde ele alınarak bu özel alana ilgi duyan araştırmacılara ve eğitim öğretim sürecinde kullanılacak ders kitabına ilişkin karar verecek olan öğretmen ve kurumlara ders kitabı inceleme ve değerlendirme yaklaşımları hakkında bilgi sağlanması amaçlanmıştır.

Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks’ün bir sonraki sayısı 15 Ağustos 2020 tarihinde yayımlanacaktır. Dergimizin bugünlere gelmesinde emeği geçen yazarlarımıza, hakemlerimize, okurlarımıza en derin saygı ve teşekkürlerimizle...

15 Nisan 2020

Prof. Dr. Necati DEMİR

Editor in Chief